

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ВИКОНАВСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Спеціальність		В5 Музичне мистецтво
Галузь знань		В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти		Бакалавр
Освітньо-професійна програма		Оркестрова майстерність
Курс		1
Семестр		1–2
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)		180 годин / 6 кредитів ЄКТС
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)		Обов'язкова
Мова викладання		Українська
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Удовиченко Микола Миколайович
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Доктор мистецтва, доцент
	Посада	Доцент кафедри оркестрових струнних інструментів
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/orchestral-string-instruments/Udovichenko.pdf mykola.udovychenko@num.kh.ua
Анотація		Навчальна дисципліна спрямована на опанування музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва, розуміння основних етапів історичного розвитку струнно-смічкових інструментів та особливостей формування національних виконавських шкіл; оволодіння знаннями щодо особливостей музичних стилів різних епох; термінологічною системою, що склалася у мистецтвознавстві та музичній естетиці. Вивчення дисципліни передбачає обізнаність здобувачів у особливостях розвитку сучасного виконавського мистецтва, рисах виконавського стилю його зарубіжних і вітчизняних представників; орієнтування у творчому доробку композиторів різних епох, написаних для струнних інструментів.

Мета дисципліни	Метою є формування системи знань з історії та теорії смичкового виконавства, необхідних для самостійної професійної діяльності в якості педагогів, артистів оркестру та ансамблю, підготовка висококваліфікованих фахівців з розвиненим художнім кругозором.
Програмні результати навчання	ПРН4. Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту. ПРН6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію. ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах. ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички під час створення виконавських, музикознавчих, композиторських та педагогічних інтерпретацій. ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом. ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва. ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК12. Здатність працювати автономно. ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові)	СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу

компетентності	музичного мистецтва. СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва. СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва. СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності. СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності СК11. Здатність оперувати професійною термінологією. СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності. СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків. СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності. СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.
Зміст навчальної дисципліни	<i>Тема 1.</i> Історичний аспект еволюції струнно-смичкових інструментів. <i>Тема 2.</i> Форми музичного життя у середньовіччі (XIV-XVI ст.). <i>Тема 3.</i> Формування і розвиток шкіл майстрів струнно-смичкових інструментів в Європі (Італія, Франція, Німеччина, Чехія, Польща, Україна). Чинники, що зумовили і сприяли цьому процесу. <i>Тема 4.</i> Поняття виконавської школи, передумови і основні етапи її формування. <i>Тема 5.</i> Формування і розвиток італійської виконавської школи. <i>Тема 6.</i> Формування і розвиток французької і бельгійської виконавських шкіл. <i>Тема 7.</i> Формування і розвиток німецької та австрійської виконавських шкіл. <i>Тема 8.</i> Формування і розвиток виконавських шкіл Чехії та Польщі і найбільш відомі їх представники. <i>Тема 9.</i> Формування і розвиток виконавських шкіл Румунії і Угорщини. <i>Тема 10.</i> Американська виконавська школа та найбільш відомі її представники. Особливості формування американської виконавської школи. <i>Тема 11.</i> Формування і розвиток української виконавської школи на прикладі провідних музичних центрів України (Київ, Харків, Одеса, Львів). Славені виконавці українського походження. Стан сучасного виконавства на струнно-смичкових інструментах в Україні. <i>Тема 12.</i> Струнно-смичкове виконавство доби бароко, класичного періоду, періоду романтизму, сучасності – спільне та відмінності. Жанрово-стилістичні особливості і їх вплив

	на технологію виконавства. Концертно-виконавські амплуа. Історична обумовленість виконавських амплуа і напрямків концертної діяльності. <i>Тема 13.</i> Найбільш значущі твори струнно-смичкового репертуару та їх вплив на розвиток виконавства. <i>Тема 14.</i> Конкурси та їх вплив на розвиток і стан сучасного виконавства. Основні ознаки і принципи класифікації конкурсів. Передумови становлення і розвитку конкурсних змагань. Специфіка конкурсних виступів. Огляд основних сучасних міжнародних конкурсів серед виконавців на струнно-смичкових інструментах. Майстер-класи. <i>Тема 15.</i> Сучасні системи музичної освіти та їх вплив на стан виконавства. <i>Тема 16.</i> Сучасні напрямки і форми музичного виконавства (концертних практик). Смичкове мистецтво ХХ століття. Видатні виконавці, їхній своєрідний стиль; нові засоби художньої виразності. Концертний менеджмент, концертні агенції. <i>Тема 17.</i> Огляд наукових, літературних і художніх джерел з історії струнно-смичкового виконавства. <i>Тема 18.</i> Цифрові технології, інтернет і медійний простір та актуальні тенденції і перспективи розвитку сучасного виконавства.
Види занять	Лекційні, семінарські заняття, самостійна робота.
Методи навчання	Словесний метод (лекція, дискусія на семінарських заняттях), обговорення запропонованих тем на семінарських заняттях; робота з науковими джерелами, нотними прикладами, відеозаписами, навчально-методичною літературою (конспектування, тезування з метою підготовки до семінарських занять, поглиблення знань, набутих на лекційних та семінарських заняттях); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційними); самостійна робота (аналіз нотних прикладів, підготовка аналітичних повідомлень, конспектування, тезування наукових джерел і навчально-методичної літератури з метою поглиблення знань, набутих на лекційних заняттях та подальшої підготовки до семінарських занять).
Форми, методи та критерії оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до <u>Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти</u>. Поточний контроль (max 60 балів): усні доповіді на матеріалі самостійно підготованого письмового реферату за наданою темою (усне, письмове на семінарських заняттях). Семестровий контроль (max 40 балів): екзамен. Умовою допуску до семестрового контролю є виконання програми освітнього компонента й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання

	позитивної оцінки з дисципліни – 60. З критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів поточного та семестрового контролю і послідовністю накопичення балів студентів ознайомлюють на першому аудиторному занятті та за посиланням https://docs.google.com/document/d/1BTGL7HmvelgZ3fFGUyYTnMUBmzBLI1KP/edit?usp=sharing&oid=101295188058777098575&rtpof=true&sd=true
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: листування через e-mail, посилання на google-диск та YouTube канал, відео зустрічі на платформах Zoom та Google-Meet. Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності. В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	Волошук, Ю. (2002). <i>Спецкурс «Українське скрипкове мистецтво»</i>: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Гостинець. Гумен, О. (2011). <i>Арфа в Україні: композиторський і виконавський аспекти</i> (Автореферат дисертації кандидата мистецтвознавства). Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Катрич, О. (2000). <i>Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти)</i>. Дрогобич: Відродження. Коденко, І. (2021). <i>Історичне виконавство як тенденція музичного мистецтва останньої третини XX – початку XXI століття</i> (Дисертація кандидата мистецтвознавства). Харків. Кучеренко, С. (2018). <i>Шляхи становлення та розвитку української скрипкової школи</i> (Автореферат дисертації кандидата мистецтвознавства). Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Сумарокова, В. (2004). <i>Виконавська школа як об'єкт дослідження: до визначення поняття</i>. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, 40(10), 180–190. Ядловська, З. (2008). <i>Українське скрипкове мистецтво 60–80-х рр. XX ст.: тенденції розвитку</i> (Автореферат дисертації кандидата мистецтвознавства). Київський національний університет культури і мистецтв.

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Історія виконавського мистецтва», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського Протокол №9 від 26 червня 2025 р.